

Sezaryene karşı puanlama değil kadın merkezli bakım

thi - Sağlık Bakanlığı tarafından normal doğumun teşvik edilmesi amacıyla düzenlenen puanlama sistemlerinin iş barışını bozduğunu belirten (CİSÜ) Platformu'ndan EBEARGE Başkanı Ayşegül Dönmez, "Kadını odağına alan merkezler gerekiyor" dedi.

Sağlık çalışanlarının çalışma koşullarını iyileştirmeyi amaçlayan Beyaz Reform kapsamında normal doğumun teşvik edilmesi amacıyla puanlama sistemi yeniden düzenlendi. Ancak sağlık uzmanları sistemde değişiklik için puanlama uygulamalarına sıcak bakmıyor. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hakları (CİSÜ) Platformu adına konuşan EBEARGE (Ebelikte Eğitim Araştırma Geliştirme Derneği) Başkanı Ayşegül Dönmez, "Normal doğumun teşvik edilmesi ve yüksek sezaryen oranlarının önüne geçilmesi için; puanlama sistemleri gibi iş barışını da bozan uygulamalar yerine kaliteli ve kadın merkezli bakım gerekiyor" dedi.

Dünyada her yıl yaklaşık 160 milyon doğumun gerçekleştiğini, doğum eylemi, doğum ve doğum sonrası erken dönemdeki risklerin türlerinin derecesinin ülkelere ve doğum ortamlarına göre değiştiğini aktaran Dönmez, sezaryen doğumun ihtiyaç olduğu durumlarda anne ve bebek için yaşam kurtarıcı olduğunu vurguladı. Dönmez, bir toplumda anne, yenidoğan ve bebek ölüm sayılarının yüzde 10-15 sezaryen oranıyla azaltılabileceğini belirterek ve Türkiye'deki sezaryen doğum sayısının artık vajinal doğumlardan çok daha fazla olduğuna dikkat çekerek,

“Türkiye’de Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2020 verilerine göre; sezaryen doğumların canlı doğumlar içindeki oranı yüzde 57,3’tür. Türkiye, OECD ülkeleri arasında sezaryen ile doğum oranının en yüksek olduğu ülkedir. Yüksek sezaryen doğum oranları bir halk sağlığı sorunudur” diye konuştu.

Puanlama sistemleri iş barışını bozuyor

Tüm dünyada sezaryen ile olan doğumların aşağıya çekilmesine yönelik bir eğilim olduğunu ifade eden Dönmez, ebelerin ülkelerinin doğum politikalarında önemli rol oynayabileceğini söyledi. Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın normal doğumu teşvik etmek amacıyla doğumhanelerin fiziki şartlarını yeniden düzenlediğini ve normal doğum yaptıran doktor ve ebelere ödül mekanizmaları kurduğunu belirten Dönmez, “Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği’ne göre kadın doğum uzmanları, asistanları ve ebelere normal doğumu teşvik amacıyla, sağlık tesisi puan ortalamasına kadar normal doğum teşvik ek puanı verileceği söyleniyor. Oysa normal doğumun teşvik edilmesi ve yüksek sezaryen oranlarının önüne geçilmesi için; puanlama sistemleri gibi iş barışını da bozan uygulamalar yerine kaliteli ve kadın merkezli bakım gerekiyor. Bu merkezler kapsamında doğum ağrısı korkusu olanlar için doğuma hazırlık sınıfları arttırılarak daha çok kadına ulaşılabilir” dedi.

Gebe Eğitim Programı oluşturulmalı

Türkiye’de sezaryen ve vajinal doğumun avantaj ve dezavantajlarının anlatıldığı bir gebe eğitim programının oluşturulmasının yararlı olacağını dile getiren Dönmez, bu program kapsamında spontan vajinal doğum, müdahaleli vajinal doğum, doğum analjezi ve anestezisi ile sezaryen hakkında kanıta dayalı bilgiler verilmesi gerektiğini belirtti. Dönmez, “Uluslararası ebelik uygulamalarının ülkemizde de işlerlik kazanmasını ve ebelik sistemi güçlendirilmesine yönelik politikalar oluşturulmasını istiyoruz. Hastanelere sezaryen hızlarının kanıta dayalı uygulamalara göre yapılmasına yönelik uygulamalar getirilerek, sezaryen hızlarını karşılaştırmak ve

değerlendirmek için küresel standartlarda sınıflandırma sisteminin oluşturulmasına yönelik rehberler geliştirilmeli” dedi.

Multidisipliner Bakım Modeli

Bakımın öncelikle ebeler tarafından sağlandığı, riskli durumlarda kadın doğum uzmanlarının müdahale ettiği multidisipliner bir ebelik-doğum uzmanı bakım modelinin benimsenmesi gerektiğine işaret eden Dönmez, şunları söyledi: “Ebelik sistemlerinin güçlendirilmesi, gebelerin sezaryen riskleri konusunda bilgilendirilmesine önem verilmesi, gebe ve eşlerinin doğum konusunda eğitim almalarının sağlanması ve vajinal doğum ile ilgili korku, endişe, yanlış bilgi ve inanışlarının düzeltilmesi gerekiyor. Ebelik eğitimcileri örgün ve yaygın eğitimler sırasında sezaryen yönetimi ile ilgili uluslararası kuruluşların belirlediği rehberler doğrultusunda eğitim programlarını yeniden düzenlemeli ve ebelerin becerilerini arttırmaya yönelik teknoloji ile uyumlu eğitim teknikleri kullanmalıdır.”

Sektörlere Göre Sezaryen ve Primer Sezaryen Ameliyatlarının Hastane Doğumları İçindeki Oranı, (%), 2019, 2020

	Sezaryen ameliyatı		Primer sezaryen ameliyatı	
	2019	2020	2019	2020
Sağlık Bakanlığı	41,8	42,8	15,9	16,8
Üniversite	70,4	71,4	35,3	36,4
Özel	71,8	74,1	39,8	41,8
Toplam	57,0	59,6	27,8	30,0

Kaynak: Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2020